

Sygn. akt I C 812/22

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2022r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 lipca 2022r. w K.

sprawy z powództwa **Kancelaria (...) S.A. z/s w Ł. (KRS (...))**

przeciwko pozwanej **J. M. (PESEL (...))**

o zapłatę

oddala powództwo w całości.

Sygn. akt I C 812/22

UZASADNIENIE

W dniu 14 kwietnia 2022r. powód Kancelaria (...) S.A. z/s w Ł., po uprzednim umorzeniu sprawy VI Nc – e (...) w elektronicznym postępowaniu upominawczym, skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanej J. M. kwoty pieniężnej w wysokości 11.536,10zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 1 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności mające wskazywać na jego legitymację czynną, powołując się w tym zakresie na przelew uprawnień oraz oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z nienależycie wykonanej umowy pożyczki łączącej pozwaną z pierwotnym wierzycielem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 25 kwietnia 2018r. pozwana J. M. miała zawrzeć z poprzednikiem prawnym powoda Kancelaria (...) S.A. z/s w (...) Sp. z o.o. z/s w W. umowę pożyczki konsolidacyjnej nr: gpwc1j.

W ramach przedmiotowej umowy (...) Sp. z o.o. z/s w W. miał przyznać pozwanej do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 6.041,20zł. Ponadto w/w podmiot oznaczył w treści umowy, iż zobowiązanie łączące strony poza należnością pożyczkową ma obejmować m.in. prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 4.717,74zł.

Całkowitą kwotę do zapłaty w/w oznaczył w wysokości 11.971,29zł.

Część z przedstawionego kapitału pożyczki w wysokości 4.927,42zł miała zostać przekazana pozwanej na refinansowania oraz spłaty kwot poprzednich zobowiązań względem pożyczkodawcy oraz w części w wysokości 1.113,78zł na wszelkie inne cele konsumpcyjne, i tak kwota 4.927,42zł na konto nr PL (...) – tytuł przelewu (...) J. M. oraz kwota 1.113,78zł na konto nr (...) – tytuł przelewu (...).

Pozwana miała być zobowiązana do zwrotu kapitału i pozostałych należności pożyczkowych w 25 ratach płatnych w terminie od dnia 24 maja 2018r. do dnia 24 maja 2020r.

(...) Sp. z o.o. z/s w W. przy zawieraniu opisanego wyżej kontraktu posługiwał się wzorcem umowy.

Wierzytelność z tytułu w/w kontraktu miała być następnie przedmiotem przelewu pomiędzy (...) Sp. z o.o. z/s w W. a powodem Kancelaria (...) S.A. z/s w Ł..

(umowa pożyczki k. 13-21, 22-, 29, formularz informacyjny k. 30-33, potwierdzenie realizacji transakcji k. 21, potwierdzenie transakcji k. 34, umowa przelewu wierzytelności k. 35-41, wypowiedzenie umowy pożyczki k. 42-43)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega oddaleniu w całości.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 232 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Dobór dowodów należy do strony, to ona powinna wskazywać wyłącznie takie, które są dopuszczalne i wiarygodne. Rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia spraw.

Przepis prawa materialnego – art. 6 kc określa na czyje ryzyko idzie nieudowodnienie określonego faktu. Z kolei art. 232 kpc stanowi procesowe narzędzie za pomocą, którego strony mogą osiągnąć skutek w postaci udowodnienia dla nich korzystnych faktów istotnych z punktu widzenia dochodzonego roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym. Art. 6 kc zawiera normę decyzyjną, pozwalającą ocenić wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Obowiązkiem powoda było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu nie sprostał. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc, art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskabyła aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż powód nie dostarczył wystarczających dowodów, które świadczyłyby, że pomiędzy pozwaną J. M. a jej poprzednikiem prawnym (...) Sp. z o.o. z/s w W. doszło do zawarcia umowy pożyczki konsolidacyjnej, w szczególności, że pozwana o taką pożyczkę występowała, a powód przekazał pozwanej do korzystania jakiegokolwiek kapitał pożyczki, tym bardziej, że według postanowień kontraktu część z przedstawionego kapitału pożyczki w wysokości 4.927.42zł miała zostać przekazana pozwanej na refinansowania oraz spłaty kwot poprzednich zobowiązań względem pożyczkodawcy. W szczególności okoliczności te nie wynikają z zaoferowanego przez powoda materiału dowodowego. Choć z twierdzeń pozwu wynika, iż pozwana miała zawrzeć taką umowę w formie elektronicznej, z załączonych do pozwu dokumentów nie można wyprowadzić wniosku, że pozwana w ogóle wnioskuje o zawarcie takiej umowy, że została ona w rzeczywistości zawarta, ani że stronami tej umowy pożyczki były wskazywane przez powoda podmioty.

Nie wynika to również z dokumentu potwierdzenia realizacji płatności na k. 34. Powyższe nie pozwala zatem na jednoznaczne stwierdzenie, czy powód w dacie dokonywanego przelewu był wierzycielem pozwanej i to na jakiej podstawie i z jakiego tytułu.

Istotą zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki jest przeniesienie własności przedmiotu pożyczki z pożyczkodawcy na pożyczkobiorcę i odwrotnie przy zwrocie pożyczki.

Nie został przedstawiony Sądowi dokument potwierdzający dokonanie konsensualnej czynności prawnej w postaci pożyczki. Powód nie sprostował temu obowiązkowi.

Umowa pożyczki (art. 720 i n. kc) jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, przy czym w pierwszej kolejności aktualizuje się obowiązek pożyczkodawcy przeniesienia na własność biorącego określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku. Dowód spełnienia tego obowiązku obciąża - w myśl art. 6 kc - pożyczkodawcę.

Dla ważności umowy pożyczki nie jest wymagana szczególna forma. Jednakże umowa pożyczki, której wartość przekracza 1.000 zł wymaga zachowania formy dokumentowej (forma ad probationem).

Nie chodzi przy tym o zawarcie umowy w formie pisemnej, tylko istnienie dokumentu stwierdzającego, że umowa została zawarta. Umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, natomiast fakt jej zawarcia powinien być potwierdzony stosownym dokumentem.

Jedynie w przypadku wykonania umowy pożyczki, stosownie do treści art. 720 § 1 kc, powstaje obowiązek zwrotu. Strona powodowa zatem, stosownie do treści art. 6 kc, winna udowodnić, że przedmiot pożyczki został wydany pozwanemu. Jeżeli powód nie wykazał, by kwota istotnie została przekazana pozwanemu, tym samym brak jest, stosownie do treści art. 720 § 1 kc a contrario po stronie pozwanego obowiązku zwrotu dochodzonej kwoty. Tak więc pozwana, od której powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił (por. wyrok SA w Warszawie z 25 kwietnia 2014r., VI ACa 719/13, z 18 listopada 2013r., VI ACA 680/13, Legalis; z 9 kwietnia 2013r., I ACA 901/12, Legalis; w Łodzi z 16 kwietnia 2014 r., I ACA 1332/13, Legalis, 25 października 2012r. VI ACa 845/12, Legalis; SA w Warszawie z 18 listopada 2013r. VI ACa 680/13, Legalis; wyrok SN z 6 lipca 2012r. V CSK 394/11, Legalis).

Ponieważ strony nie zawarły umowy pożyczki, a powód nie wykazał, że do nawiązania takiego stosunku obligacyjnego doszło pomiędzy pozwaną a powodem, to ostatecznie upadła podstawa faktyczna powództwa. Nieistnienie umowy nie stanowi podstawy do czynienia jakichkolwiek rozliczeń, gdyż brak jest świadczeń, które zostałyby spełnione w jej wykonaniu – por. wyrok SA w Katowicach z dnia 24 marca 2016r. w sprawie o sygn. akt I ACa 713/15, opubl. Legalis.

Wobec powyższego następnie należy stwierdzić, iż w niniejszym postępowaniu powód w żaden sposób nie wykazał, iż pierwotny wierzyciel (...) Sp. z o.o. z/s w W. przeniósł na niego dochodzoną pozewm wierzytelność przysługującą w stosunku do pozwanej J. M. z tytułu umowy pożyczki konsolidacyjnej nr gpwcj.

Powód nie wykazał więc ciągu następstw prawnych od pierwotnego wierzyciela pozwanej.

Warunkiem otrzymania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało poprzednikowi prawnemu – por. wyrok SN z dnia 12 lipca 2016r. w sprawie o sygn. akt V CSK 187/06, opubl. Legalis.

Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku oddalającego powództwo (por. wyrok SN z dnia 6 czerwca 1972r. w sprawie o sygn. akt III CRN 30/72, opubl. Legalis). Sąd nie jest zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1958r. w sprawie o sygn. akt I CR 969/57 opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 15 września 1967r. w sprawie o sygn. akt III CRN 175/67, opubl. Legalis).

Ustawodawca w art. 511 kc mówi o „stwierdzeniu” przelewu wierzytelności pismem, tj. odnosi się do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta (por. wyrok s. apel w Katowicach z dnia 8 marca 2005r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1516/04, opubl. OSA 2005/12/44). Ponadto umowa przelewu, regulowana treścią art. 509 i n. kc, jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (por. wyrok s.apel. w Szczecinie z dnia 25 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13, opubl. LEX nr 1461185).

W przedstawionych warunkach zaniechanie polegające na braku dołączenia dowodów na poparcie przytaczanych okoliczności daje asumpt do uznania, iż przytoczone okoliczności budzą uzasadnione wątpliwości, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej powoda i biernej pozwanej oraz istnienia zobowiązania, jego wysokości i wymagalności w zakresie kapitału i należności ubocznych oraz podstawy faktycznej i prawnej żądania (por. art. 471 kc, 353 kc i art. 354 § 1 kc).

Pozew jest pismem procesowym, które zawiera powództwo, tj. skierowany do sądu wniosek o udzielenie sądowej ochrony prawnej dokładnie określonego żądaniu, uzasadnionemu i skonkretyzowanemu przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Żądanie pozwu jest tzw. roszczeniem formalnym (procesowym), którego treścią jest twierdzenie powoda o przysługującym mu i podlegającym ochronie prawnomaterialnym interesie.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanej, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powód nie wykazał, że spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jego twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem.

W przedmiotowym postępowaniu nie istnieje możliwości określenia, że w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu.

Przed oceną merytoryczną sprawy Sąd zawsze z urzędu ustala czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia.

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, iż jako niezasadne i bezpodstawne, a także naruszające przepisy prawa, w tym prowadzące do obejścia przepisów ustaw należało uznać żądania zapłaty od pozwanej z tytułu umowy pożyczki prowizji w wysokości 4.717,74zł, przy kapitale pożyczki w wysokości 6.041,20zł, a następnie od sumy tych należności odsetek od pożyczki w wysokości 1.212,35zł, przy czym całkowita kwota kredytu powinna obejmować jedynie kwotę przekazaną konsumentowi do swobodnej dyspozycji i nie powinno się do niej zaliczać kosztów związanych z udzieleniem kredytu, nawet wówczas, gdy są one kredytowane przez kredytodawcę. (por. art. 385 i n. kc oraz art. 5 kc i art. 58 § 1 - 3 kc przy uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2022.246 – j.t.).

Sąd rozpoznający sprawę podziela przy tym zapatrywanie prawne wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2021r. w sprawie o sygn. akt III CZP 43/20, opubl. Legalis zgodnie z którym wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc. Okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają

wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 kc). Postanowienia umowne określające inne niż odsetki koszty kredytu konsumenckiego, np. prowizje kredytodawcy mogą zostać uznane za klauzule abuzywne, nawet jeśli ich wysokość nie przekracza maksymalnych kwot takich kosztów określonych w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z 12.5.2011 r. o kredycie konsumenckim.

We wskazanej części żądania powoda należy potraktować jako postanowienie nieważne i niezajdujące uzasadnienia normatywnego, stanowiące klauzule abuzywne, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

Nadużycie prawa podmiotowego traktuje się bowiem jako zachowanie rażące i nieakceptowane albowiem klauzula generalna zawarta w art. 5 kc zawiera odesłanie do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera. Przepis art. 58 kc wyznacza od strony negatywnej ogólne ramy dopuszczalnej treści oraz celów czynności prawnych, natomiast art. 385 i n. kc określa klauzule abuzywności postanowień umownych, tj. takich które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a skutek takiego układu praw i obowiązków dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumenta i godzenia w równowagę kontraktową.

Rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć jako nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego.

Działalność windykacyjna to zwykła część działalności każdego przedsiębiorcy oferującego instrumenty finansowe w postaci pożyczek, zaś koszty tej działalności to właśnie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, które to koszty są przerzucane przez tego przedsiębiorcę na konsumenta. Koszty działalności windykacyjnej pokrywane powinny być z odsetek za uchybienia w płatności poszczególnych rat kredytu, na tym polega ryzyko gospodarcze, że nie wiadomo z góry, ilu konsumentów nie będzie spłacało swych pożyczek.

Działalność pośrednictwa finansowego jako część działalności przedsiębiorcy powinna być opłacalna dla tegoż podmiotu, ale też nie naruszać rażąco interesów klienta, poszczególne czynności z zakresu tego pośrednictwa powinny być zaś wycenione realnie, w oparciu o rzeczywiście ponoszone koszty.

Potrzebę zwrotu kosztów pośrednictwa uzasadniona jest tym, że konieczna jest uczciwa rekompensata za ponoszone przez wierzyciela koszty pozyskiwania i umożliwienia dostępu do instrumentów finansowych jakimi są pożyczka czy kredyt.

Możliwość żądania zwrotu kosztów pośrednictwa finansowego przez wierzyciela poza typowymi kosztami wierzyciel winien udowodnić, w tym fakt i zasadność ich poniesienia. Nie może być tu, pomimo istnienia zapisu z art. 36 a ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2022.246 – j.t.), zupełnej dowolności wierzyciela, jeśli chodzi o skalę wydatków poniesionych w celu zaoferowania instrumentów finansowych.

Choć przedsiębiorca może stosować postanowienia wzorca umownego określające zasady odpowiedzialności finansowej konsumenta, to jednak zasady tej odpowiedzialności muszą pozostawać w związku z kosztami i ryzykiem przedsiębiorcy.

Obowiązkiem Sądu jest natomiast zbadanie z punktu widzenia tego kryterium wielkości wydatków poniesionych przez wierzyciela, a której zasądzenia domaga się w procesie, a także konieczność i celowość ich poniesienia.

Konstatując wykładnia zasadności ponoszenia wydatków koniecznych i celowych winna uwzględnić z jednej strony potrzebę ochrony wierzyciela, a z drugiej strony nie można stracić z pola widzenia potrzeby ochrony dłużnika przed

takimi działaniami wierzyciela, które prowadziłyby do nadmiernego i nieuzasadnionego okolicznościami sprawy obciążenia kosztami.

Wysokość kosztów pośrednictwa finansowego winna więc uwzględniać interesy obu stron.

Należy wskazać, iż w niniejszej sprawie z uwagi na rodzaj i charakter czynności podjętych przez powoda przy zawieraniu kontraktu z pozwaną ustalona przez niego wysokość prowizji w wysokości 4.717,74zł, przy kapitale pożyczki w wysokości 6.041,20zł, a następnie od sumy tych należności odsetek od pożyczki w wysokości 1.212,35zł, pomimo że miała zostać przyjęta przez pozwaną jest rażąco wygórowana.

W konsekwencji stwierdzić należy, że domaganie się przez powoda zasądzenia od pozwanej kwoty pieniężnej w wysokości oznaczonej w pozwie jako prowizja jest niezasadne.

Żądanie to nie zostało przez powoda należycie udowodnione i uzasadnione, a ponadto ma w istocie charakter dowolny. Powód nie przedstawił bliższych faktów i dowodów w tym zakresie, a oparł się jedynie o dokument umowy pożyczki, który stanowi wzorzec umowny. Dodać też trzeba, że z materiału dowodowego sprawy nie wynika, aby powód przedsięwziął jakieś ekstraordynaryjne czynności poza typowymi dla tego obszaru działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu wynagrodzenie za udzielenie pożyczki żądane od pozwanej musi być w pewnym przynajmniej stopniu adekwatne do wykonanej pracy ponadstandardowej powoda, przy dalszym założeniu, że była ona celowa.

Dlatego należy stwierdzić, iż żądanie powoda zasądzenia od pozwanej z tytułu tej opłaty należności w jakiegokolwiek wysokości stanowi nadużycie prawa i jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

Ustalanie tak wygórowanych opłat z tytułu prowizji i innych kosztów, czy też czynności windykacyjnych, prowadzi bowiem do apriorycznego przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej konsumenta (por. wyrok SN z 4 marca 2010r. w sprawie o sygn. akt I CSK 404/09, opubl. Legalis).

Biorąc pod uwagę powyższe dywagacje, w ocenie Sądu brak było jakichkolwiek podstaw do miarkowania wysokości prowizji należnych powodowi, tym bardziej, co już wskazano powód nie wskazał na żadne obiektywne przesłanki, które stanowiłyby źródło ustaleń w tym zakresie.

Zatem w przedstawionych warunkach każda kwota, która miałaby zostać przyznana powodowi w ramach prowizji byłaby wartością abstrakcyjną i dowolną, a ocena Sądu przy braku dostatecznych danych dotknięta wadą subiektywności i nierealna.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.